

Streszczenie pracy doktorskiej

Bogusława Sztencel-Morawska

„Związki performansu i teatru postdramatycznego.

Na przykładzie spektaklu „Zmiana światła”.

Rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Elżbiety Czaplińskiej-Mrozek

Celem pracy jest wykazanie związków teatru postdramatycznego z performansem (performance art). W tym kontekście zostały przywołane przykłady spektakli, w których cechy performansu są bardzo wyraźne. Prowadzi to do zasadniczej kwestii wpływu performansu na strukturę spektaklu „Zmiana światła”, którego twórczynią tekstu i reżyserką jest autorka niniejszej pracy doktorskiej.

Wstęp poświęcony jest ogólnemu określeniu pojęcia performans - od pierwszych notowań słowa, po czasy współczesne. Następnie, podzielony na dwie części, w pierwszej, opisuje zjawisko performansu, w drugiej, przedstawienia postdramatycznego.

W rozdziale pierwszym, powołując się na przykłady współczesnych spektakli, została podjęta próba określenia występujących w nich cech wspólnych z performansem. Postawione jest również pytanie o źródło tych wpływów – na ile są wynikiem świadomych zapożyczeń, czy są bezpośrednie, na ile wynikają z podobnej historii narodzin.

Rozdział drugi opisuje, jak doszło do powstania tekstu użytego w przedstawieniu „Zmiana światła” i wyjaśnia, jakie było jego zamierzenie oraz co jest jego treścią.

Rozdział trzeci poświęcony jest rozplanowaniu przestrzeni oraz scenografii w przedstawieniu „Zmiana światła”. Temat przestrzeni, tak jak i innych elementów spektaklu, rozpatrywany jest, przede wszystkim, pod względem podobieństw z performansem. W tym rozdziale opisany jest też rodzaj użytego dźwięku, który zazwyczaj pojawia się w przedstawieniu jako wynik interakcji z osobą lub przedmiotem.

Czwarty rozdział dotyczy pracy z aktorem w spektaklu „Zmiana światła”. Opisuje jej istotę, podejście do słowa, ciała, energii – wszystko w aspekcie podobieństw do działań performatywnych. Zajmuje się podejściem do komunikacji aktora z widzami w „Zmianie światła”, różnymi jej formami, eksplorowaniem rozmaitych planów działania aktora/performera. W tym rozdziale znajduje się też opis pracy nad przedstawieniem sporządzony przez grającego w nim aktora.

W rozdziale piątym, podsumowującym, wymienione są wszystkie cechy „Zmiany światła”, które świadczą o jej performatywności i mogłyby wywodzić się ze sztuki performansu. Zostaje tutaj postawione zasadnicze pytanie o powód takiego kształtu sztuki. Z czego wynika, jakie czynniki mają wpływ na powstały rezultat.

Ostatnią częścią, poza spisem ilustracji i bibliografią, jest załącznik, który stanowi tekst „Zmiany światła”.